

The rocking cool daddy

Året var 1984 och Bruce Springsteen släppte den medryckande låten Born in the USA. Den spelades mycket på radio och det kunde knappast undgått någon. Året därpå spelade han på Ullevi och rockade sönder arenan. Betongfundamentet sprack och renoeringen kostade en förmögenhet. Hans smeknamn är The Boss och nog kan han anses vara bossen i musikvärlden med en mängd fina priser såsom Emmys, Grammys, Golden Globe och t.o.m en Oscar för titelmelodin till filmen Philadelphia. Dessutom fick han det svenska Polarpriset 1997.

Han lanserades som en singer/songwriter och det märks fortfarande i hans berättarstil, men under åren har det blivit mer rock'n roll och r&b, vilket gjorde honom populär för massorna. Hans låtar har ett budskap och det uppfattade Ronald Reagan också när han valde Born in the USA som låt till sin valkampanj. Han borde ha lyssnat mer på verserna och inte bara på refrägen. Hade han gjort det hade han hört att Springsteens texter ofta är kritiska inlägg i den politiska debatten.

Born in the USA

Objektet för den här analysen är texten till Born in the USA. Texten i sig är inte alls så glad som man tror när man bara lyssnar till musiken. Det finns inte ett enda moll-ackord i musiken, men det står i kontrast till texten. Låten är från 1984, men håller sig kvar i folkminnet p.g.a. den glada melodin och att refrägen "sätter sig" i folks medvetande så fort man hör den. Man kan gott och väl påstå att det är en klassiker som här ska analyseras och det är knappast den första analysen som gjorts. Frågeställningen är: Vilka ideologier ryms i *Born in the USA*? (Så blir frågeställningen om jag håller mig till den skolan som säger att det är ok att ha en smal frågeställning. Väljer jag att göra som Foss säger blir det "Vilka ideologier finns i amerikansk rockmusik?")

Ondska, maktlöshet, rikedom och makt

Texten handlar om Vietnamkriget och hur den lilla mannen får böja sig för och foga sig i de regler som det stora landet USA stipulerar både indirekt och direkt. Sångens berättare föds i en liten byhåla och blev sänd till Vietnamkriget, var med om hemska saker, kom hem till USA och fick kämpa på för att klara sig som en rocksjungande underhållare. Han får ingen direkt hjälp och den som skulle kunna hjälpa honom (*the v.a. man*) på krigsveteranernas hjälpkontor påpekar för berättaren att han inte har fattat något.

Ord i sången kan delas in i tre kategorier. Den första kategorin handlar om ondska i form av våld och död – *dead, hit, beat, jam, kill, rifle, fighting off och he's all gone*. För det andra hittar man ord som indikerar maktlöshet. *You end up like a dog beaten too much* är det tydligaste exemplet på det, men som i kombination med *nowhere to run, , don't you understand, shadow of penitentiary, sent me off* och *covering up* förstärker bilden av maktlöshet hos berättaren. *Born* som finns med mint fyra gånger i varje refräng kan uppfattas som maktlöshet också. Att man föds har man inget inflytande över.

De två nu nämnda kategorierna handlar om berättaren. Den tredje kategorin handlar om USA som framställs som besuttna med makt när berättaren säger att *they sent me off to a foreign*

land. Att USA dessutom är ett rikt oljeproducerande land symboliseras av att raffinaderiets låga har brunnit sedan länge och det är till raffinaderiet han återvänder till efter kriget. *USA* återkommer som ett mantra i sången och är ytterligare ett sätt att framhålla landets storhet och makt. *Born in the USA* anspelar också på den nationella stolthet som invånarna väntas hysa av statsmakten.

Slutsats

Här hittar man den lilla mannen som kämpar på och gör som han blir tillsagd. Ett stycke socialrealistiskt brottstycke ur en amerikans liv som inte får någon större del av kapitalismens kaka för de insatser han gjort för landet. Istället sjunger han rock för att få del av rikets rikedomar. Springsteens kritik mot systemet och dess värderingar kommer här i ljusan dager. Lyssnar man till musiken så upptäcker man att den optimism och positiva känsla som USA vill stå för, förstärks av den enkla melodislinga som i synnerhet refrängen består av. Osökt kommer man att tänka på David och Goliat som också är en sedelärande berättelse om att aldrig ge upp trots att oddsen är emot en. *Born in the USA* är alltså inget nytt berättargrepp, men skickligt gjort om man beaktar vilken kraftfull retorik Bruce Springsteen får till på några få versrader kombinerat med ett mantra som utgörs av refrängen.

För min egen del var det en häpnadsväckande upptäckt att en sångtext kan rymma så mycket om man börjar analysera. Skam till sägandes visste jag inte heller att låten handlade om Vietnamkriget. Jag har tidigare har stått och vrålat *BORN IN THE USA* på ”Brucans” konserter. Den lärdom jag dragit av denna analys har fått mig att vilja gå vidare med texter av AC/DC. ”*A stiff upperlip. I draw from the hip.*” Socialrealism? Tveksamt, men det får bli ett av sommarens spännande äventyr!